

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/231158,Uroczystosci-pogrzebowe-sp-Marii-Nazaruk.html>
27.02.2026, 08:58

[Następny](#)

[Powrót](#)

Uroczystości pogrzebowe śp. Marii Nazaruk

7 października 2025 r. w Dubinach na Podlasiu odbyła się ceremonia pogrzebowa śp. Marii Nazaruk – ofiary komunistycznych represji odnalezionej i zidentyfikowanej przez Instytut Pamięci Narodowej. W uroczystościach wziął udział zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma.

07.10.2025

[Uroczystości pogrzebowe](#)

Uroczystości pogrzebowe o charakterze państwowym rozpoczęła liturgia odprawiona przez ks. Andrzeja Busłowskiego w Kaplicy Cmentarnej św. Proroka Eliasza w Dubinach. Po nabożeństwie nastąpiło przejście konduktu pogrzebowego na miejsce pochówku. Podczas pożegnania list od Prezydenta RP przeczytał doradca Jan Józef Kasprzyk:

- Dzięki takim jak ona, Polska wieś ocaliła swoją tożsamość oraz wspaiałą kulturę materialną i duchową

- podkreślił Prezydent RP Karol Nawrocki.

W swoim przemówieniu zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma nawiązał do słów jednego z Ojców Niepodległości:

- Jak powiedział Wincenty Witos: »Tyle Ojczyzny, ile ziemi«. Maria Nazaruk i ci wszyscy, którzy sprzeciwiali się kolektywizacji, bronili nie tylko swoich gospodarstw, nie tylko dorobku swoich pokoleń, ale bronili Polski. My dzisiaj dziękujemy Marii Nazaruk, dziękujemy wszystkim odważnym kobietom, wszystkim odważnym osobom, które stanęły wówczas naprzeciwko tej wielkiej machinie zła, przeciwko komunizmowi.

W uroczystościach uczestniczyła rodzina śp. Marii Nazaruk – wnuczka Halina Łukaszuk oraz dyrektor Biura Prezesa IPN dr Marek Jedynak, dyrektor Oddziału IPN w Białymstoku dr hab. Krzysztof Sychowicz i harcerze z Hufca Bielsk Podlaski z 15 Wielopoziomowej Drużyny Harcerskiej z Brańska z drużyną przewodnik Lucyną Oleksiewicz.

Wydarzeniu towarzyszyła asysta wojskowa 18. Białostockiego Pułku Rozpoznawczego.

Maria Nazaruk spoczęła wraz z mężem – uczestnikiem wojny obronnej we wrześniu 1939 r., którego grób wpisany został do ewidencji grobów weteranów walk o wolność i niepodległość Polski prowadzonej przez Prezesa IPN pod numerem 10196.

* * *

Maria Nazaruk urodziła się 25 marca 1908 r. W styczniu 1950 r. została aresztowana przez funkcjonariuszy Powiatowego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Bielsku Podlaskim, gdzie była brutalnie przesłuchiwana i torturowana. Zmarła w areszcie 30 stycznia 1950 r., a jej zwłoki zostały potajemnie pochowane przez funkcjonariuszy komunistycznego państwa. Powodem zatrzymania Marii Nazaruk był jej niezłomny sprzeciw wobec wprowadzania przez komunistów

reformy rolnej. Maria Nazaruk nie była funkcjonariuszem Wojska Polskiego, nie walczyła z bronią w ręku, ale jej postawa pełna patriotyzmu i sprzeciwu wobec siłą narzuconej władzy komunistycznej i jej porządkowi, a co za tym idzie zmianie tradycyjnego gospodarowania na wsi, wystarczyły, by uznać ją za wroga państwa komunistycznego. Lata 1948-1956 to najdramatyczniejszy okres w powojennej historii polskiej wsi. Prowadzona wówczas kolektywizacja rolnictwa miała upodobnić polską wieś do sowieckiej, co budziło opór większości wiejskiej społeczności. Maria Nazaruk była jedną z tych osób, wykazała się żołnierską odwagą i siłą, by protestować przeciw antypolskiemu przedsięwzięciu, za co została zamęczona w areszcie PUBP w Bielsku Podlaskim.

Szczątki śp. Marii Nazaruk odnalezione zostały w listopadzie 2022 r. na cmentarzu parafialnym w Bielsku Podlaskim przez Instytut Pamięci Narodowej.

Grób Marii i Cyryla Nazaruków został wyremontowany przez Instytut Pamięci Narodowej.

Maria Nazaruk
[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Białystok

Uroczystości pogrzebowe